

УДК 37.026.6

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-204-154-158

КРУПЕЙ Кристина Сергіївна –

кандидат біологічних наук, ст. викладач

кафедри мікробіології, вірусології та імунології

Запорізького державного медичного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1522-1060>e-mail: krupeyznu@gmail.com

МАЙСТЕРНІСТЬ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ «СЛАЙДОЗАЛЕЖНОСТІ»

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасні методичні вимоги та технічні можливості передбачають використання викладачем протягом публічного виступу (лекції, доповіді, семінару тощо) презентації, яку створюють у програмі Microsoft PowerPoint [8, с. 7]. У закладах вищої освіти (далі – ЗВО) мультимедійний супровід лекції є найголовнішою частиною цієї форми навчального заняття, де викладач висвітлює всі елементи теми (назву лекції, мету, план, вступ, розділи лекції, висновки, тестові / творчі / дискусійні завдання тощо). Презентація унаочнює матеріали, що презентує викладач, та сприяє формуванню операційного стилю мислення у студентів. Попри те, що існує безліч видів навчальних презентацій (слайд-шоу, текстові, анімовані схеми, опорні сигнали тощо), наукових публікацій щодо способів їх створення [12, с. 116-119; 7, с. 41-42] та формування структури інфографіки [5, с. 34], успіх лектора залежить насамперед від мистецтва публічного виступу, що частково було проаналізовано авторами в попередній науковій публікації (на прикладі створення відеолекцій) [6, с. 103-104]. На жаль, технічні можливості у XXI столітті нерідко призводять до «слайдозалежності» викладачів, для яких виступ з презентацією є непоганою можливістю уникнути прямого спілкування з аудиторією та перекласти всю відповідальність виступу на «механізми». Інформація на слайдах презентації не повинна «автоматично» відтворюватися лектором шляхом простого коментування тексту / графічного матеріалу. Важливо, щоб слайди посилювали усні висловлювання викладача й підкріплювали певний жанр публічного мовлення. Виходячи з цього, вивчення механізмів майстерності публічного виступу в умовах «слайдозалежності» є актуальним, оскільки наочні засоби не повинні перешкоджати викладачу відобразити свою особистість, досвід та ідеї протягом лекції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Публічний виступ – це монологічне висловлювання матеріалу (повідомлення) з метою досягнення впливу на слухачів мовою, мовленнєвими засобами та структурами [1,

с. 4]. Модернізація методів викладання навчальних дисциплін, інтерактивний підхід викладача до занять, вимагає майстерності публічного виступу, оскільки сьогодні сучасний педагог має бути професійним оратором [3, с. 158-159]. Це пов'язано з тим, що в конкурентних умовах праці XXI століття інтелектуальні здібності та академічні знання грають не першочергову роль. Запорукою успіху професійного лектора є особистісні критерії (емоційна культура, здатність регулювати, відчувати й розуміти не тільки власні емоційні стани, але й аудиторії). Саме ці ознаки, як зазначають сучасні дослідники, визначають емоційний інтелект особистості [10, с. 47; 11, с. 37; 13, с. 801]. Є. П. Богомолова відокремила основні дидактичні функції лекції в ЗВО: інформативна, методологічна, орієнтовна, стимулювальна й розвивальна [2, с. 55]. Проте ці функції притаманні традиційній лекції, що читається досвідченим лектором, і, на жаль, часто втрачаються в презентаційній лекції. Задля збереження дидактичних функцій лекційного заняття зі слайдами А. І. Каптерев наголошує, що викладачу необхідно «доводити» свою презентацію перед виступом (визначати часові інтервали для перегляда аудиторією певного слайда, кількість слайдів тощо) [4, с. 7].

Не існує жорстких методологічних вимог щодо кількості слайдів для певного жанру публічного виступу. Лектор повинен враховувати тривалість усної розповіді, час для занотовування слухачами матеріалів зі слайда, оргпитання, позапланові записи на дошці тощо. Інші дослідники в галузі дидактики зазначають, слід уважно проаналізувати свою презентацію для того, щоб вона не містила забагато слайдів (рекомендовано демонструвати один слайд 1,5–2 хв) [2, с. 61], або, навпаки, замало. Аудиторії важко утримати увагу на спікері, якщо від 4 до 10 хв на екрані затримується один слайд. В цьому випадку слухачі швидко переписують матеріал та відвертаються від прослуховування усної розповіді лектора. Попри те, що візуалізація знань є обов'язковою потребою навчального процесу, лектори не повинні перетворювати в образи весь тематичний матеріал виступу.

Мета статті. Систематизувати та доповнити рекомендації для успішного публічного виступу викладача закладу вищої освіти з презентацією.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети були використані такі методи дослідження: аналіз педагогічної й спеціальної літератури, методичних рекомендацій науковців щодо мистецтва публічного виступу та підготовки презентації для лекційного заняття / конференції тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні обов'язковою вимогою майже кожного жанру публічного виступу є підготовка презентації. На конференціях, лекціях у ЗВО встановлюють свої «норми» щодо кількості слайдів в доповіді або лекційному виступі. Ймовірно, подібні вимоги можна виправдати народною мудрістю «Краще один раз побачити, ніж сто разів почути». Зазвичай лектори у ЗВО підтримують ідею щодо візуалізації всієї частини лекції слайдами, оскільки підготувати презентацію набагато легше, ніж промову свого виступу, або, наприклад, виступати з дошкою перед аудиторією. Однак досвідчені спікери розуміють, що жоден слайд не здатний замінити голосу лектора, й основна причина «слайдозалежності» кожного виступу – страх перед аудиторією. В цій роботі автор зробив спробу систематизувати наявні рекомендації та надати власні щодо успішного публічного виступу перед слухачами в аудиторії.

1. *Розповідайте, не читайте матеріал з презентації або листка.* Презентацію слід готувати з метою доповнення та підкріплення своєї промови, а не заміни. Не обов'язково весь виступ супроводжувати слайдами. Ту частину лекції, яка не візуалізується графічним або текстовим матеріалом, бажано зосереджувати на своїй особистості. Для цього можна включити на екрані порожній слайд (білий або чорний фон), щоб слухачі не відверталися на екран та уважно слухали спікера. Також слід додати, що просте коментування слайдів (наприклад, «на цьому слайді ви бачите статистику захворюваності на кір в Україні за останні 50 років, а на цьому – календар профілактичних щеплень» і т. д.) перетворює виступ на механічне відтворення. Слухачі можуть самостійно читати назви та вміст графічного матеріалу, лектору важливо наголосити на ключових моментах слайду («результати багаторічних спостережень дають підстави стверджувати, що спалахи кору повторюються кожні 5–6 років» [9, с. 110]).

2. *Не перенавантажуйте презентацію текстом та статистичними даними.* Слухачі все одно не зможуть запам'ятати всю інформацію, окрім того, переповнений слайд викликає емоційне напруження та небажання

слухати лектора. Бажано робити слайди максимально простими, наочними та опорними для усного супроводу лекції. Проте деякі досвідчені лектори наполегливо рекомендують іншим викладачам робити слайди в презентації максимально інформативними, аргументуючи це тим, що в разі відсутності студента на лекції, він зміг би в повному обсязі ознайомитися з темою шляхом вивчення матеріалів презентації. На наш погляд, наприкінці презентації (або окремим файлом) слід надати перелік основних літературних джерел / відеоматеріалів, що були використані в лекції, задля того, щоб студенти мали змогу детально ознайомитися з темою, але не поміщати весь матеріал в слайди.

3. *Посиліть майстерність свого виступу жестами, мімікою, позою та голосом.* Жести, міміка та поза оратора є елементами кінетичного спілкування з аудиторією. Це покращує запам'ятовуваність матеріалу, що висвітлюється лектором, та наголошує увагу на змісті інформації, представленої на слайдах. Жести не повинні бути хаотичними та безглуздими (наприклад, часте поправлення зачіски, вертіння олівця або вказівки в руці тощо), необхідно гармонічно поєднати їх зі змістом промови. В ораторському мистецтві найчастіше використовують ритмічні, емоційні, вказівні, образотворчі, символічні жести, але вони повинні бути мимовільними, не супроводжувати повну промову спікера. Протягом виступу оратору необхідно зайняти зручну позу, в якій він легко та комфортно буде себе почувати. Для акцентування уваги на певних інформаційних частинах лекції позу бажано змінювати, але не ходити постійно серед аудиторії, оскільки це відвертає увагу слухачів. Промова також має супроводжуватися мимічними проявами, оскільки саме емоційний супровід лектора, жвава промова, передає переживання оратора головним учасникам подій – слухачам. Ще давньогрецький філософ Сократ висловлював свою думку про людину лише після того, як чув його голос (відома фраза Сократа «Заговори, щоб я тебе побачив»). Тому ключем до настроїв аудиторії є вміння лектора користуватися своєю мімікою та інтонацією голосу, яка передається слухачам за допомогою темпу, інтенсивності та логічних пауз (просодичних елементів мовлення).

4. *Не зловживайте гумором.* За допомогою жартів лектор може активізувати вплив мовлення, протистояти комунікативній агресії під час виступу, якщо аудиторія налаштована не доброзичливо, розташувати до себе аудиторію, зняти напругу й втому. Сміх, як фізіологічна реакція, розвиває пам'ять та призводить до кращого засвоєння матеріалу, що розповідає лектор. Проте, на жаль, розсмішити аудиторію – це не означає досягти

успіху, надмірне його використання може дратувати аудиторію та знижувати ефективність запам'ятовування інформації. Тому необхідно пам'ятати, що головними умовами ефективного гумору є доречність та «порційність», не слід будувати весь виступ в гумористичному ключі. Особливо слід бути обережним із сатирою, іронією та сарказмом, уникати жартів про расову приналежність, релігійні переконання або сексуальні уподобання.

5. *Підготуйте цікавий початок, завершення доповіді та визначте головні ідеї.* Початок промови повинен займати 5–10 % від усієї доповіді. Аудиторію можна зацікавити історією, прикладом за тематикою виступу, бажано, щоб цей приклад висвітлювався з власного досвіду, досвіду знайомих, колег. Реальні історії (навіть трохи перебільшені) надають промові конкретики, переконливості та налаштовують слухачів на лекцію. Наприклад, лікар може розпочати свою лекцію студентам зі слів: «у моїй практиці був унікальний клінічний випадок...». Основні ідеї лекції слід обґрунтовувати та підкріплювати статистичними даними, документами, аналогіями, наочними прикладами тощо й відображати цю інформацію лаконічно на слайдах. Для ефективного засвоєння інформації бажано застосовувати й інтерактивні підходи, наприклад, асоціативне навчання. Завершувати лекцію також слід оригінально, наприклад, породити сумнів у слухачів щодо деяких теоретичних тверджень теми, відокремити суперечливість між думками різних вчених, окреслити перспективність подальшого вивчення цього наукового напрямку тощо.

6. *Використовуйте у своїй промові прості активні конструкції.* Для того, щоб промова сприймалася ефективно, звучала впевнено та сильно, слід уникати пасивного стану (наприклад, «головним лікарем було прийнято рішення...», краще сказати «головний лікар прийняв рішення»). У конструкції пасивного типу об'єкт не виступає дійовою особою, а піддається дії з боку доповнення. Розмаїття пасивного стану в мовленні надає виступу неенергійного, безініціативного відтінку, що «присипляє» слухачів. Для майстерних ораторів пасивний стан є безвідповідальним інструментом, тому не слід використовувати його у своєму виступі.

7. *Активізуйте увагу аудиторії імпровізацією під час виступу.* Досвідчені оратори не завжди дотримуються сценарію виступу, оскільки розуміють, що їх передбачуваність не активізує слухачів повною мірою. Звісно, найкраща імпровізація за темою виступу та, що заздалегідь продумана та випробувана не один раз (структурна). Проте, якщо лектор часто виступає перед різними

аудиторіями, важко орієнтуватися та використовувати відрепетовані шаблони. Тому скерувати імпровізацію у бажаному руслі може лише досвідчений, ерудований лектор. Так, наприклад, цікавим способом імпровізації є сторітелінг (використання форми історії для того, що привернути увагу слухачів), про який було зазначено вище. Така технологія впливає на емоційну, когнітивну та мотиваційну сфери слухача, що робить його мимоволі співучасником розповіді лектора. Викладач може також породити цікаву дискусію за темою заняття й виступати в ній у ролі натхненника пізнавальної діяльності студентів. Наприклад, на лекції з вірусології студентам можна поставити питання: «Чому, на Вашу думку, на сьогодні не розроблена вакцина проти ВІЛ-інфекції?», або «Чому не існує ліків від сказу? Давайте поміркуюємо». Лектор повинен координувати висловлювання студентів, потім висловити свою думку, адже досягнення демократичної згоди так само важливо, як результат дискусії. Отже, імпровізація створює позитивний імідж оратору та залишає слухачам не тільки знання, але й враження, що підвищує популярність лектора серед аудиторії.

Висновки та перспективи подальших розробок напряму. На формування ораторської майстерності викладача впливає безліч чинників: школа, сім'я, найближче оточення й інші соціальні інститути. Однак, удосконалювати та тренувати розмовне мистецтво під силу кожному педагогу. У ХХІ столітті в умовах «слайдозалежності» під час публічних виступів виявляється складно захопити аудиторію, активізувати мисленеві процеси у слухачів та тримати увагу протягом усієї лекції, тому сучасний педагог повинен постійно розвивати вміння професійно володіти словом та вправно використовувати матеріал презентації. Слайди в презентації не повинні бути «милицями» для оратора, а лише опорою та інструментом усної розповіді. Тому для поліпшення комунікативних навичок необхідно постійно тренуватися мистецтву трансформації думки в слово, працювати над дикцією й розвивати мовне мислення. Перспективою подальших досліджень є розробка рекомендацій щодо виступу у діловому спілкуванні, а саме під час наукових інтерв'ювань.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко В. М., Ісаєнко Т. К., Козуб Г. М. Майстерність публічного виступу: практичний посібник з риторики. Полтава : ПВІЗ, 2005. 32 с.
2. Богомолова Е. П. Презентационные лекции по дисциплинам естественно-научного цикла: теория и практика. *Открытое образование. Отечественный и зарубежный опыт.* 2014. Вып. 4. С. 55–63.

3. Гамова Г. І. Публічний виступ як реалізація ораторської майстерності. *Лінгвістичні дослідження : Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2019. Вип. 50. С. 156–164.

4. Каптерев А. Мастерство презентации. Как создавать презентации, которые могут изменить мир. *Presentation Secrets: Do What You Never Thought Possible with Your Presentations*. М. : Манн, Иванов и Фербер, 2012. 336 с.

5. Клепар М. В., Кузнєцова К. С., Нич О. Б. Використання інфографіки для візуалізації освітнього контенту в закладі вищої освіти. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. 2021. Вип. 199. С. 31–36.

6. Крупей К. С., Поліщук Н. М., Количева Н. Л. Модернізація традиційних методик викладання лекцій з мікробіології, вірусології та імунології в рамках дистанційного навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 191. С. 102–105.

7. Михайлів Н. А., Тєслюк В. М. Методика підготовки і проведення лекції у вищому навчальному закладі. *Вісник Національного університету оборони України*. 2011. № 3 (22). С. 41–46.

8. Нєлюбов В. О., Куруца О. С. Презентація формул і діаграм: електронний навчальний посібник. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2019. Систем. вимоги: Windows 7, 8, 10. MS PowerPoint 16, 19, 365. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/28063>

9. Поліщук Н. М., Количева Н. Л., Крупей К. С., Букіна Ю. В., Колєрова М. Є. Кір на Запоріжжі: слідами останньої епідемії. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2021. Т. 14, №1(35). С. 109–113.

10. Ракітянська Л. М. Становлення поняття «Емоційний інтелект» в історії науки. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 199. С. 47–52.

11. Ракітянська Л. М. Становлення та розвиток поняття «Емоційний інтелект»: історико-філософський аналіз. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (Серія: Педагогічні науки)*: гол. ред. С. Сисєва. Київ: ТОВ «Видавничє підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2018. № 3–4 (56–57). С. 36–42.

12. Хьюмс Дж. Секреты великих ораторов. Говори как Черчилль, держись как Линкольн [пер. с англ. Макаровой Н.]. 2-е изд. М. : Манн, Иванов и Фербер ; Эксмо, 2013. 300 с.

13. Matthew N. O. Sadiku, Adedamola Omotoso, Sarhan M. Musa. Digital Pedagogy. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD)*. 2019. Vol. 3, Issue : 2 (Jan-Feb). P. 801–802.

REFERENCES

1. Avramenko, V. M., Isaienko, T. K., Kozub, H. M. (2005). *Maisternist publichnogo vystupu: praktychnyi posibnyk z rytoryky*. [Public speaking skills: a practical guide to rhetoric]. Poltava : PVIZ. 32 s.

2. Bohomolova, E. P. (2014). *Prezentatsionnie lektzii po distsiplinam estestvenno-nauchnogo tsikla: teoriya i praktika*. [Presentation lectures on the disciplines of the natural science cycle: theory and practice]. Otkrytoe obrazovanie. Otechestvennyi i zarubezhnyi opyt. Vyp. 4. S. 55–63.

3. Namova, H. I. (2019). *Publichnyi vystup yak realizatsiia oratorskoi maisternosti*. [Public speaking as

a realization of public speaking skills]. *Zbirnyk naukovykh prats KhNPU im. H. S. Skovorody*. Vyp. 50. S. 156–164.

4. Kapterev, A. (2012). *Masterstvo prezentatsii. Kak sozdavat prezentatsii, kotorye mogut izmenit mir*. [Presentation skills. How to create presentations that can change the world]. М. : Mann, Ivanov i Ferber. 336 s.

5. Klepar, M. V., Kuznietsova, K. S., Nych, O. B. (2021). *Vykorystannia infografiky dlia vizualizatsii osvithoho kontentu v zakladi vyshchoi osvity*. [Using infographics to visualize educational content in higher education]. *Naukovi zapysky. Seriya: pedahohichni nauky*. Vyp. 199. S. 31–36.

6. Krupiei, K. S., Polishchuk, N. M., Kolycheva, N. L. (2020). *Modernizatsiia tradytsiinykh metodyk vykladannia lektsii z mikrobiologii, virusologii ta imunologii v ramkakh dystantsiinoho navchannia*. [Modernization of traditional methods of teaching lectures on microbiology, virology, and immunology in distance learning]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. Vyp. 191. S. 102–105.

7. Mykhailiv, N. A., Tesliuk, V. M. (2011). *Metodyka pidhotovky i provedennia lektsii u vyshchomu navchalnomu zakladi*. [Methods of preparing and conducting lectures at higher education institutions]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu obrony Ukrainy*. № 3 (22). S. 41–46.

8. Neliubov, V. O., Kurutsa, O. S. (2019). *Prezentatsiia formul i diahram: elektronnyi navchalnyi posibnyk*. [Presentation of formulas and diagrams: electronic textbook]. Uzhhorod : DVNZ «UzhNU» System. vymohy: Windows 7, 8, 10. MS PowerPoint 16, 19, 365. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/28063>

9. Polishchuk, N. M., Kolycheva, N. L., Krupiei, K. S., Bukina, Yu. V., Kolerova, M. Ye. (2021). *Kir na Zaporizhzhzi: slidamy ostannoii epidemii*. [Measles in Zaporizhzhya: traces of the latest epidemic]. *Aktualni pytannia farmatsevtichnoi i medychnoi nauky ta praktyky*. T. 14, №1(35). S. 109–113.

10. Rakitianska, L. M. (2021). *Stanovlennia poniattia «Emotsiinyi intelekt» v istorii nauky*. [Formation of the concept of "Emotional Intelligence" in the history of science]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky*. Vyp. 199. S. 47–52.

11. Rakitianska, L. M. (2018). *Stanovlennia ta rozvytok poniattia «Emotsiinyi intelekt»: istoryko-filosofskyi analiz*. [Formation and development of the concept of "Emotional Intelligence"]. *Nepererвна profesiina osvita: teoriia i praktyka (Seriia: Pedahohichni nauky)*: hol. red. S. Sysioieva. Kyiv: TOV «Vydavnyche pidpriemstvo «EDELVEIS». № 3–4 (56–57). S. 36–42.

12. Khiums, Dzh. (2013). *Sekrety velikikh oratorov. Govori kak Cherrchill, derzhis kak Linkoln*. [Secrets of great speakers. Speak like Churchill, act like Lincoln]. 2-e izd. М. : Mann, Ivanov i Ferber ; Eksmo, 2013. 300 s.

13. Matthew, N. O. Sadiku, Adedamola Omotoso, Sarhan, M. Musa. Digital Pedagogy. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD)*. 2019. Vol. 3, Issue : 2 (Jan-Feb). P. 801–802.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КРУПЕЇЙ Кристина Сергіївна – кандидат біологічних наук, старший викладач кафедри мікробіології, вірусології та імунології Запорізького державного медичного університету.

Наукові інтереси: екологічна мікробіологія, біоіндикація, екофілософія, дидактика вищої школи, риторика, ораторське мистецтво.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR
KRUIPIEI Krystyna Serhiivna – Candidate of Biological Sciences, Senior Lecturer, at the department

of Microbiology, Virology and Immunology, Zaporizhzhia State Medical University.

Circle of research interests: ecological microbiology, bioindication, ecophilosophy, higher school didactics, rhetoric, public speaking.

Стаття надійшла до редакції 13.05.2022 р.

УДК 378.018.43

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-204-158-161

КУЛІКОВА Світлана Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0397-6853>
e-mail: svetlanagrozan@ukr.net

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ В КЛАСІ ОСНОВНОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ (ФОРТЕПІАНО)

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Необхідність модернізації вищої освіти в Україні та прагнення вищої школи відповідати європейським освітнім стандартам зумовлює використання інноваційних методик, мобільних і динамічних форм навчання, до яких належить і дистанційне навчання, яке довело свою ефективність у процесі підготовки фахівців з різних галузей, зокрема і представників творчих професій. Однак з огляду на специфікацію музики як найбільш абстрактного з мистецтв, а музичних дисциплін як дисциплін переважно практичної спрямованості, можливість включення або повного переходу студентів-музикантів на дистанційне навчання у вищій школі видається проблемним і неоднозначним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-педагогічні та науково-методичні розвідки вітчизняних і зарубіжних дослідників засвідчують той факт, що використання засобів інформаційнокомунікаційних технологій стало невід'ємною частиною мистецької освіти. Початок XXI століття позначився розробленням і широким використанням комп'ютерних програм та мультимедійних засобів для музичної освіти: Дж. Савадж (J. Savage), автор кількох проектів щодо музичної освіти дітей засобами ІКТ, розробляє нові підходи до впровадження комп'ютерних технологій з урахуванням навчального плану, освітньої мети, ефективного управління освітнім процесом.

М. Сімонсон (M. Simonson), С. Смальдіно (S. Smaldino), М. Олбрайт (M. Albright) та ін. обґрунтовують засади використання дистанційних технологій для навчання різних дисциплін, зокрема й мистецьких.

У вітчизняній науці дослідження проблеми розроблення і використання ІКТ та мультимедійних технологій у музичній освіті представлені в працях Г. Александрової, О. Афоніної, А. Бондаренка, Л. Васильєвої, В. Замороцької, Л. Гаврілової, О. Ляшенко, О. Чайковської та ін., які наголошують на тому, що специфічні властивості мульти медіа надають можливість унаочнення, роблять доступним складний матеріал, посилюють емоційний вплив, інтенсифікують роботу учнів тощо.

О. Афоніна описує дистанційні курси таких дисциплін як сольфеджіо, організація концертно-гастрольної діяльності, сучасна українська музика, методика викладання музично-теоретичних дисциплін [1], Л. Гаврилова детально описує дистанційний курс «Історія музичного мистецтва України» [4], Л. Васильєва описує навчання студентів елементам дистанційної освіти в контексті дисципліни «Аналіз музичних форм» [3] тощо.

Крім того в мережі Інтернет можна знайти чимало сайтів із такими назвами як «уроки на фортепіано онлайн» або «уроки музики по скайпу», які закликають охочих за відповідні гроші отримати урок гри на музичному інструменті або урок вокалу через Інтернет. Втім на сьогодні навряд чи є можливість судити про ефективність такого навчання. Зауважимо, що в англomовному сегменті Інтернету замітки на тему «як краще брати уроки фортепіано – онлайн чи персонально?» [6], апелюють переважно до комфорту бажаного навчитись, але не до результатів навчання.

Мета статті – окреслити проблеми та перспективи дистанційної освіти музикантів-